

Heide [VERTELT]

www.heidevertelt.be

318

15 februari 2026

Nieuwe nostalgische filmvoorstelling in Achterbroek

We vertoonden ondertussen al een aantal oude Achterbroekse filmvoorstellingen in het dorps huis van Achterbroek, op zondag 8 maart staat een volgende vertoning op het programma. *"De beemden van het beekdal der kleine A"* is een documentaire van A. Tireliren, en toont het oude landbouwleven uit de Antwerpse Noorderkempen. De tocht doorheen de streek die in de film gemaakt wordt, eindigt bij Jos Van Eynd en Lisa Peeters in de Kruisstraat. De film duurt een dik half uur en zal worden aangevuld met beelden van de processie in Achterbroek. Omdat we de film afspelen in het café (max 40 deelnemers) vragen we om vooraf even in te schrijven bij Hilde (03/666 24 02) of

bij Ann (franckenann@gmail.com). We blijven op zoek naar oude films om te tonen. Heb je er zelf nog eentje liggen? Laat het ons zeker weten!

(bijdrage van Ann Francken)

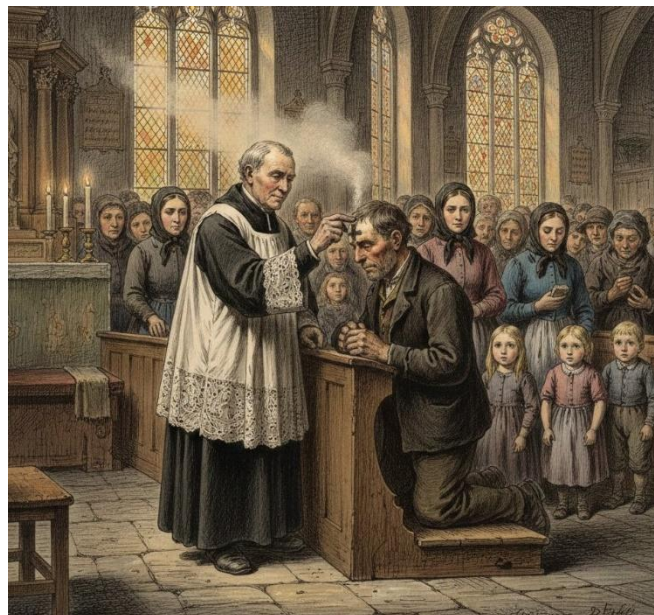
Aswoensdag bij de familie Janssens in 1895

De wind huilt om het rieten dak van het huisje in de Achtzaligheden waar het zand van de heide altijd tussen de kieren door naar binnen lijkt te kruipen. Het is de ochtend van Aswoensdag, 27 februari 1895. Binnen in de woning van de familie Janssens hangt een sfeer die drukt als een zware wollen deken. De uitbundigheid van de vette carnavalsdagen is definitief voorbij; de laatste kruimels van de carnavalskoeken zijn opgeveegd. Vader Adriaan, die al voor dag en dauw de haard heeft opgestookt, kijkt naar zijn kroost. Zes kinderen, van de dertienjarige Maria tot de kleine tweeling Anna en Ludo, zitten ongewoon stil aan de houten tafel. Geen klontje boter, geen sneetje spek. Alleen roggebrood en slappe koffie. "Moet dat kruisje echt?" vraagt de achtjarige Frans terwijl hij met tegenzin zijn laatste hap brood wegwerkt. "Gerard zegt dat als je het eraf wast, je de hele vasten ongeluk hebt." Gerard grijnst geheimzinnig, maar zwijgt wanneer hij de strenge blik van zijn vader vangt. Het is Grootmoeder Anna Catharina die vanuit haar vertrouwde zetel bij de haard antwoordt. Haar stem klinkt als ritselend droog

Maak reclame in "Heide vertelt" en bereik minstens 1500 lezers uit Heide en omgeving. Een goedkopere manier om uw reclame aan de man te brengen ga je niet vinden!

Info: redactie@heidevertelt.be

blad, maar haar ogen staan helder. "Luister niet naar de spotternij van je broer, Frans," zegt ze, terwijl haar vingers behendig langs de kralen van haar rozenkrans glijden. "Dat kruisje is geen vloek, maar een herinnering. Vroeger, toen ik nog een jong meisje was en als dienstbode werkte, was de ernst nog vele malen groter. Dan werden de koperen potten met zand geschuurd tot er geen spatje vet meer aan zat. De hele vasten kwam er geen druppel melk of een ei in de pan. We leefden op haring en droge kost." "Maar Grootmoeder," werpt de veertienjarige Maria tegen, terwijl ze de kleine Anna helpt met haar jasje, "is het niet erg somber? Waarom moeten we zo stilstaan bij dat we stof zijn?" Adriaan zet zijn pet op en legt zijn zware hand op de schouder van zijn oudste dochter. "Omdat we dat hier op de heide elke

dag zien, Maria. Als dagloner werk ik in de grond die ons voedt, maar die ons ook weer zal opnemen. Dat is de loop van de natuur, en de wens van God." Cornelia, de moeder van het gezin, knoopt haar zwarte hoofddoek om. "Vooruit nu, de tocht naar de kerk is lang en het zand ligt diep. We willen niet achteraan staan in de kerk." De wandeling naar het dorp verloopt bijna zwijgend. Wanneer de familie de kerk binnenstapt, hangt daar de geur van wierook en gedoofde kaarsen. Eén voor één knielen ze neer bij de communiebank. De pastoor tekent hun voorhoofden met de as van de verbrande palmtakken van vorig jaar. "*Memento, homo, quia pulvis es...*" Op de terugweg is de kleine Ludo degene die de stilte doorbreekt. Hij wrijft voorzichtig langs zijn wenkbrauw, maar durft zijn voorhoofd niet aan te raken. "Moeder, de pastoor zei toch dat we stof zijn. Worden we dan echt zand, net als op de weg?" "In de geest wel, manneke," zegt Cornelia zacht. "Maar daarom moeten we in deze veertig dagen extra goed zijn voor elkaar. Het is de tijd van de grote kuis van de ziel." Terug in de Achthaligheden zet Adriaan zich weer aan zijn werk. De dag is grijs en de magen rammelen, maar er heerst een vreemde soort vrede in het huisje. "Grootmoeder," vraagt Joanna terwijl ze naast de zetel gaat zitten, "vertel nog eens van dat geschenk voor wie het kruisje het langst bewaart?" Anna Catharina glimlacht en strijkt over de haren van haar kleinkind. "Dat geschenk, liefje, dat is niet een snoepje of een prentje. Het geschenk is dat we straks op Pasen met een zuiver hart de zon weer zien opkomen over de heide. En geloof me, na veertig dagen soberheid smaakt een simpel ei dan beter dan de grootste feestmaaltijd van de koning."

(Bijdrage van Wim Kuyps)

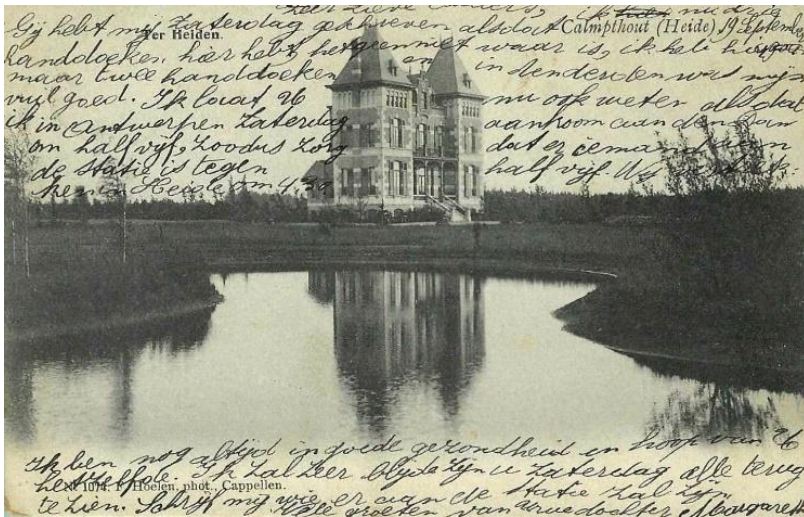
Wat postkaarten vrijgeven.

Het handschrift is wat zwierig en de tekst loopt over de afbeelding heen, maar het is nog goed leesbaar. De kaart is geschreven in het Nederlands en verstuurd vanuit Calmpthout (Heide) op donderdag 19 september 1904. De geschreven tekst op de kaart:

"Calmpthout (Heide) 19 September. Zeer Lieve Ouders, Gij hebt mij zaterdag geschreven alsof ik nu drie handdoeken had, doch hier heb ik hetgeen niet waar is, ik heb hier maar twee handdoeken en in de **manden** was mijn vuil goed. Ik laat u nu ook weten dat ik in Antwerpen zaterdag aankom aan den Dam om half vijf, zoodus zorg dat er iemand aan de statie is tegen half vijf. Wij vertrekken van Heide om 4.30.

(onderaan) Ik ben nog altijd in goede gezondheid en hoop van u hetzelfde. Ik zal zeer blijde zijn u Zaterdag alle terug te zien. Schrijf mij wie er aan de statie zal zijn. Vele groeten van uwe dochter Margaretha."

De tekst is geschreven op een postkaart uitgegeven in 1903 door Frans Hoelen nummer 1074. De kaart is geadresseerd aan een echtpaar in Antwerpen en bevat verschillende poststempels die de reis van de kaart laten zien. De geadresseerden zijn "Mijnheer en Madame Boulanger Van 101 Antwerpen". De kaart is afgestempeld in Kalmthout op 19 sept 1904. Aankomststempel linksonder: Een ronde stempel van Anvers met de tekst "Arrivée", ook gedateerd op 19 sept 04. Het postverkeer was destijds dus

razendsnel! In die tijd was het verplicht om de achterzijde alleen voor het adres te gebruiken; de persoonlijke boodschap werd vaak op de voorzijde (bij de afbeelding) geschreven. Het kasteeltje op de kaart, Hof ter Heide, is begin 1900 gebouwd door de familie Bareel-Paridant in Dennendaal. In 1905 neemt Lucien Bareel zijn intrek in de woning. Lucien Bareel is geboren op 10 december 1868 te Brussel. Hij huwde op 30 april 1896 te Brussel met Valentine Sovet 1871-1932. Lucien Bareel was burgemeester van Kalmthout. De Bareelstraat is naar hem vernoemd. Lucien Bareel is op 23 februari 1945 te Kalmthout overleden. In 1952 hebben de paters van Steyl de woning gekocht. In 1954 start in de woning de nieuwe school "Zonnekind" welke later zal verhuizen naar de gebouwen in de tuin. Vandaag is de woning omgebouwd naar zes appartementen. Buiten dat de schoorsteen is ingekort en de luiken zijn verdwenen is het gebouw zo goed als in zijn originele staat gebleven.

(Bijdrage van Wim Kuyps)

Groeit er nog ergens daklook!

Ik ken het zeker nog uit mijn jeugdjaren maar het is lang geleden dat ik deze plant nog eens aantrof op een dak. Helemaal zal dit plantje niet verdwenen zijn maar het zal toch lang zoeken worden om het nog op daken te vinden. De plant met de Latijnse naam: "*Sempervivum tectorum*", kenden we in onze streek als "daklook". Deze naam kwam er doordat de plant vooral groeide op de daken. Ook andere namen zoals donderblad, paardentand of huislook werden wel gebruikt. Aan de plant werden een aantal eigenschappen toegewezen. De overleving stelde dat de plant was toegewijd aan de dondergod "*Thor*" en bliksem en donder van de huizen zou afweren. Het was zelfs aangewezen deze plant op de daken te kweken! Bladjes van de plant zouden een remedie zijn tegen "*scheurbuik*" en tandziekten. Ook bij dieren zou de plant zijn nut hebben bewezen. Bij koeien die af te rekenen hadden met een muilplaag werd de muil gewassen met een afkooksel van daklookbladeren in azijn. Ook bij paarden werd eenzelfde methode gebruikt. Men trok met het paard naar de smid die met een speciale klem de paardenmuil opende en deze dan inwreef met daslookbladeren. De plant wordt nu nog gebruikt voor medicinale toepassingen. Deze vetplant is geen familie van wat wij kennen als bieslook, daslook of knoflook. Het

is wel een eetbare plant, bladeren kunnen aan een salade worden toegevoegd.

Een “Joodse” boerderij in Heide?

Geschiedenis is nooit volledig, steeds duiken en nieuwe sporen op die ons leiden naar verhalen. Zo stootte wij op een verhaal over een heuse boerderij die in de Kinderwelzijnstraat was opgezet met een welbepaald doel. In deze straat was er, en is er nog altijd, “het Vinkenhof”. Destijds woonde daar Mendel Kornreich, een naam die we al meer zijn tegengekomen, hij was onder andere één van de initiatiefnemers van het oprichten van de Synagoge in de Leopoldstraat. Even moeten we terug naar 1933, de periode dat het nazisme in Duitsland succes begon te kennen. Dit was ook de periode dat nogal wat Joodse onderdanen een onderkomen zochten in Heide; in pensionnetjes, hotels maar ook in de huizen. Het was

naar Joodse normen een verzameling van Zionisten, Ultra-orthodoxe Joden, Bundisten en minder gelovigen. Vooral de groep Zionisten hoopten met het Duitse gevaar te kunnen emigreren naar Palestina, een Brits mandaatgebied. Daar liet de Britse regering alleen personen toe die hun bijdragen konden leveren aan de economische, en vooral de agrarische ontwikkeling van Palestina. Alleen onder deze strikte voorwaarden mochten zij binnen. Joden in de omgeving van Berlijn, en in andere grote Duitse steden met Joodse gemeenschappen, organiseerden daarom een *hachsjar*, een zionistische instelling die de vorming en opleiding verzorgde voor mannen en vrouwen, met het oog op emigratie naar Palestina om er landbouwtechnieken toe te

passen in de Kibboets. Het aanleren van het Ivriet (modern Hebreeuws) stond eveneens op het programma. Dit initiatief kreeg navolging in België, onder meer in Heide-Kalmthout. Mendel Kornreich, eigenaar van het Vinkenhof, en het domein eromheen, stelde een gedeelte van zijn landgoed hiertoe ter beschikking. Op het enorme domein werd vanaf dan aan landbouw gedaan: een aanzienlijk aantal runderen en tienduizend kippen vonden er hun thuis en zorgden gelijktijdig voor de bevoorrading van de Joodse gemeenschappen in Heide én in Antwerpen met melk, eieren en kippenvlees. De opleiding welke tot emigratie konden leiden duurde slecht enkele jaren, bij het uitbreken van de tweede wereldoorlog werd het verhaal van de Joodse gemeenschap in Heide een ander verhaal. Joodse onderdanen werden opgespoord en weggevoerd, slechts één persoon, David Zylbergeld, die in Heide woonde of verbleef overleefde de gruwel van de vernietigingskampen. *(foto van Mendel Kornreich)*

Buurtkoffie in Dennendael!

Dinsdag 17 februari om 14u is er opnieuw buurtkoffie in het Ernest Alberthuis aan de Hortentiadreef. Zoals gebruikelijk is er ook nu een spreker. Patrick Aerts komt er vertellen over wereldoorlog één en de invloed die deze oorlog had op het leven en welzijn in Kalmthout en omgeving. Daarnaast wil hij ook de politieke situatie, en de gevolgen ervan, benaderen van Europa voor en na deze grote oorlog. Zoals altijd staat de koffie (of een ander drankje) klaar.

Weldra heel Kalmthout BIN.

Deze week vond in het zaaltje van de school Heuvel een infovergadering plaats voor de bewoners van de uitgebreide BIN De Beek. Er was heel wat belangstelling voor dit burgerinitiatief. Een aantal presentaties gegeven door Ken Van Eynde (politie) Lukas Jacobs (gemeente) en Louis van den Buijs (BINs) zorgden ervoor dat de aanwezigen konden kennis maken met het doel van een BIN en de uitbreiding die er zit aan te komen. Na deze uitbreiding wordt BIN De Beek een bijzonder grote BIN, er kunnen 1300 gezinnen aansluiten. De BIN past ook precies tussen andere omliggende BINs zodat ook het laatst overblijvende stukje van de gemeente Kalmthout nu mee wordt opgenomen. Half mei zal de vernieuwde BIN definitief van start gaan met Ronald van Bussel als coördinator, Stefaan Witters als co-coördinator en Paul Verboven en Harry Mertens als ondersteunende bestuursleden.

Roland Demuth overleden.

Op 12 februari overleed Roland Demuth. Hij werd geboren in 1956. In Essen en Kalmthout was Ronald sterk begaan met het oorlogsverleden, zijn vader was een Brits soldaat die in WO II betrokken was bij de landing in Normandië. Tijdens die periode leerde hij een meisje kennen in Essen waar hij mee huwde en zijn leven hier verderzette. In Kalmthout werd Roland vanaf 1999 de regisseur van de jaarlijkse bevrijdingsfeesten aan het *"monument van de erkentelijkheid"* op het Heidestatieplein. Hij deed dit steeds met veel overgave en zorgde ervoor dat er telkens een mooie herdenking plaatsvond. Onder andere voor deze inzet kreeg Roland in 2018 een bijzondere Canadese onderscheiding, *"Canadian Forces Medaillon of Distinguished Service"*, het hoogste ereteken dat het Canadese leger aan een burger uitreikt. Hij rust in vrede!

Ook afscheid van:

Chris Scheyltjes werd geboren in Turnhout op 23 februari 1950 maar woonde, net als haar zus, al langere tijd in Heide. Op 8 februari overleed zij in Klina. Van Chris wordt afscheid genomen op woensdag 18 februari om 11u in 't Keienhof. Zij rust in vrede!

Deze week namen wij ook afscheid van Marguerite (Margot) Knors, zij werd geboren in Antwerpen op 1 oktober 1940 en overleed op 6 februari in het woon- en verzorgingscentrum Beukenhof. Ook zij woonde vele jaren in Heide. Van haar werd in intieme kring afscheid genomen. Zij rust in vrede!

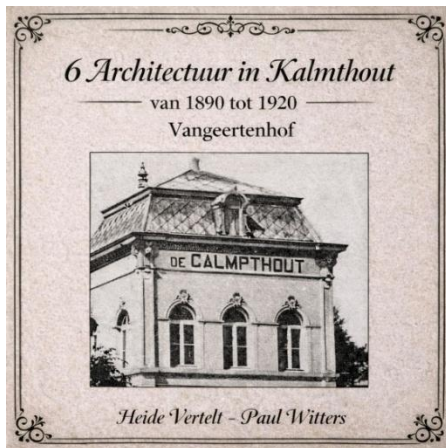

Gemeentelijke sportraad huldigde leden!

Naar jaarlijkse gewoonte komt de gemeentelijke sportraad rond de jaarwisseling samen om te genieten van een etentje. De bijeenkomst ging door in het Keienhof. Deze maal was het een wat specialere editie, sportfunctionaris Gino Vanthillo gaat in mei 2026 met verdiend pensioen en dat werd door voorzitter Sam Bosmans extra in de verf gezet. Hij had wat attributen opgespoord die hij had gevonden in het archief om hiermee Gino te verrassen. Op zijn beurt bracht Gino de voorzitter ook even onder aandacht, Sam zetelt ondertussen 20 jaar in de gemeentelijke sportraad. De voorzitter vroeg ook aandacht voor Louis van den Buijs die al 40 jaar een zitje heeft in de sportraad. Erik Verpoort kreeg felicitaties voor het 10-jarig lidmaatschap. Weldra zal Gino opgevolgd worden door Raf Van Dyck, ook hij vertoefde al in het gezelschap.

Vanaf maandag 16 februari Klinkaardstraat afgesloten!

Van maandag 16 tot en met zaterdag 21 februari wordt de Klinkaardstraat, verlengde van de Putsesteenweg (tussen de Ertbrandstraat en Grensstraat (De Kar) afgesloten. Er zullen bomen verwijderd worden als voorbereiding voor het riolerings- en fietspadenproject. De omleiding wordt voorzien via de Kalmthoutsesteenweg (Blokskesweg). Vanaf 23 tot en met 28 februari kan je enkel vanuit Heide naar de richting Putte-Stabroek rijden, maar niet komende uit de andere richting. Ook nadien zullen er nog heel wat werken plaatsvinden.

6. Vangeertenhof

Omschrijving: **Vangeertenhof**

Parkvilla / buitenverblijf in het Arboretum
gebouwd als zomerverblijf
voor de familie Van Geert
ontvangstgebouw voor klanten
van de kwekerij.

Het gebouw wordt in meerdere
overzichten gedateerd op 1885.
Heuvel 2a - Kalmthout

1. Oorspronkelijke bouw (19de eeuw)

- Architect Jozef Boen – bronnen vermelden dat de bouw in 1885 werd opgeleverd “door architect Jozef Boen”.

Context: Jozef Boen komt ook in archiefcontexten voor als gezworen landmeter te Kalmthout, wat past bij die periode/streek.

2. Restauratie (2018–2019)

- Architectenbureau Van Hecke & Suls bvba – genoemd als architect van de restauratiewerken.

Belangrijkste historische mijlpalen (samengevat)

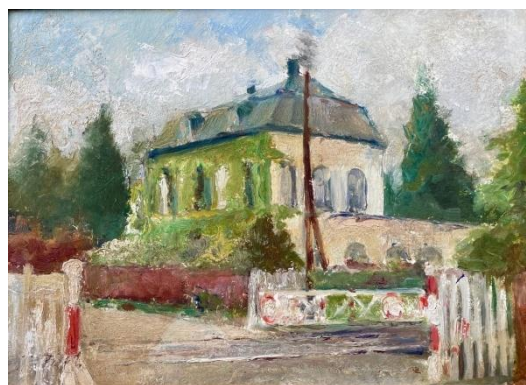
- 1856: kweker Charles Van Geert vestigt zijn boom- en bloemkwekerij in Kalmthout.
- 1885: oplevering Vangeertenhof (buitenverblijf + ontvangstgebouw).
- 1897: kwekerij wordt naamloze vennootschap; de benaming/opschrift “Société Anonyme Horticole de Calmpthout” wordt als historisch element vermeld en bij renovatie opnieuw zichtbaar gemaakt.
- 1952: familie De Belder neemt haar intrek; site wordt verder uitgebouwd richting botanische/tuinfunctie.
- 2001–2017: gebruik als tentoonstellingsruimte/dienstwoning, maar met ernstige vochtproblemen → nood aan renovatie.

Wat is er precies gedaan bij de restauratie

- Doel: terug naar de oorspronkelijke toestand (vermeld als “uit 1880”).
- Sloop van later toegevoegde delen (o.a. serres/uitbouwen/poortmuur).
- Gevelbepleistering: cementpleister vervangen door kalkpleister met moulures/ornamenten/sluitstenen.
- Dak: nieuwe zinken dak bekleding.
- Ramen: deels gerestaureerd, deels vernieuwd naar bestaand model.

na restauratie: voor- en achterzijde

Hier een voorbeeld van kunstenaar Julien 't Felt (1948)

Vanuit dit standpunt werd het Arboretum door veel kunstschilders en fotografen op doek vastgelegd. Hoelen maakte de eerste foto in 1911 - Horticole

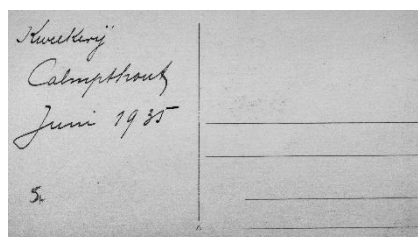

Foto nr. 68 - 1911
Hoelen, Cappellen

Groepsfoto (1935) personeel van Vangeertenhof

bezoek onze website www.heidevertelt.be voor nog meer foto's

Volgende week: **7 Wouwershof.** (bijdrage van (Paul Witters)

Rechtzetting:

Vorige week spraken wij in een artikel over het TV-programma "Roza" met "Modest Vermeulen" We schreven dat deze rol werd vertolkt door Koen Defrancq maar dit moet zijn Kurt Defrancq. We kregen deze melding uit het verre West-Vlaanderen. Gudrun dank hiervoor!

Weerspreuken voor 15 februari!

Sint Amaan, trekt zijn zaaikleed aan!

Betekenis: Deze spreuk geeft aan dat het rond deze tijd, tijd wordt voor boeren om zich voor te bereiden op het zaaien, omdat de lente in aantocht is.

Als de kat in februari in de zon ligt, moet zij in maart weer achter 't vuur."

Betekenis: Een vroege warme dag in februari (zoals rond de 15e) betekent niet dat de winter voorbij is; maar kan nog erg koud zijn.

Uit de oude doos

Deze week een foto genomen ergens in de Kalmthoutse Heide, verstuurd op 28/6/1903. We zien in de achtergrond een kerktoeren, we mogen aannemen dat dit de kerk van Kalmthout-centrum is. De foto is tamelijk dicht bij de bewoning genomen, we zien woningen in de verte. Wat ook opvalt is de jongeman met de fiets, dit was in 1903 nog niet echt ingeburgerd!

